

הודעה לתקשורת – החלטה על אזהרות

רצ"ב הגרסה הרשמית והמחייבת של החלטת הוועדה

- ביום 23.1.22 החליטה הממשלה להקים ועדת חקירה ממלכתית לבחינת תהליכי רכש כלי השיט (ועדת הצוללות) וחבריה מונו ביום 20.2.22. הממשלה הטילה על הוועדה לחקור את **תהליכי העבודה המקצועיים ואת תהליכי קבלת ההחלטות של הדרג המדיני בנושא הצוללות וכלי השיט**, בין השנים 2009-2016, לרבות החלטות מדיניות והתנהלות אל מול גורמי חוץ. עוד קבעה הממשלה כי הוועדה לא תחקור את התנהלותם של נאשמים בהליכים פליליים. בכך יצרה הממשלה, הלכה למעשה, הבחנה בין תפקידה של ועדת החקירה הממלכתית לבין ההיבטים הפליליים של רכש כלי השיט.
- הוועדה בחנה עשרות אלפי מסמכים; קיימה ראיונות רקע וגבתה עדויות מאישים שהיו מעורבים בתהליכים הנחקרים. הראיון האחרון נערך ביום 30.5.24.
- בפני הוועדה העידו, בין היתר, ראשי ממשלה, שרי ביטחון, רמטכ"לים, מנכ"ל משרד הביטחון, ראשי מל"ל, מזכירים צבאיים לראש הממשלה, מפקדי חיל הים, בכירים במערכת הביטחון ואנשי שירות החוץ הרלוונטיים. הוועדה בחנה, בין היתר, תמלילים של דיוני קבינט ושל שיחות בין מנהיגים וכן החלטות קבינט, הסכמים מדיניים ומסמכים של צה"ל ומערכת הביטחון.
- **הוועדה שמעה 41 עדים ו-122 מרואיינים ובחנה עשרות אלפי מסמכים.**
- **העדויות נשמעו בדלתיים סגורות משום שהן עסקו ברובן בסוגיות מסווגות.**
- **בכוונת הוועדה לפרסם בקרוב חלקים בלתי מסווגים מתוך העדויות.** (לרשימה המלאה של העדים והמרואיינים ר' https://www.gov.il/he/pages/18042024-vessels-state-commission-of-inquiry_news)
- הוועדה חוקרת תהליכי קבלת ההחלטות בנושאים ביטחוניים ומדיניים רגישים ובנושאים הנוגעים לבניין הכוח הצבאי של מדינת ישראל: רכש ספינות סער 6; רכש צוללות; רכש ספינות נגד צוללות; הפרטת מספנות חיל הים; הסכמה למכר צוללות לצד ג' (לתיאור תמציתי של הנושאים כפי שהוועדה רואה אותם בשלב זה ר' עמודים 2-3 להחלטה).
- בעת קבלת החלטות על הצטיידות במערכות לחימה יקרות יש לבחון את הצורך באותן מערכות אל מול האיומים ולקבוע סדרי עדיפויות. למשל, ההחלטה לרכוש כלי שיט יקר, משמעותה המעשית היא וויתור על הצטיידות אחרת.
- **ההחלטות על בניין הכוח שהוועדה חוקרת השליכו על מוכנותה של מדינת ישראל להתמודדות עם אתגרים ביטחוניים בטווח הזמן הקצר והארוך.**
- יש להדגיש כי הוועדה התמקדה בתהליכי העבודה וקבלת ההחלטות, ולא בחנה את צדקת ההחלטות שהתקבלו. כך, למשל, הוועדה לא עסקה בשאלת גודל צי הצוללות הנדרש למדינת ישראל ואין להבין מהאזהרות דבר בעניין זה.
- **מהתמונה המצטיירת בפני הוועדה בשלב זה עולה, כי בנושאים הנחקרים חל שיבוש עמוק בתהליכי עבודה ובמנגנוני קבלת החלטות בשורה של סוגיות רגישות. זאת, תוך יצירת סיכון לביטחון המדינה ותוך**

פגיעה ביחסי החוץ ובאינטרסים כלכליים של מדינת ישראל.

מהחקירה עד כה עולה כי בנושאים הנחקרים על ידי הוועדה -

- יוזמות בניין כוח הועלו על ידי הדרג המדיני והמל"ל ללא בחינה של צרכי הביטחון ובהתעלם ממגבלות תקציביות.
- יוזמות בניין כוח התעלמו מההשלכות על המוכנות הצבאית להתמודדות עם אתגרים ביטחוניים בטווח הזמן הקצר והארוך ומצרכים אחרים של מדינת ישראל.
- המל"ל הפך מגוף מטה לזרוע ביצועית של ראש הממשלה ופעל במקביל ובסתירה למשרד הביטחון ובתחומי האחריות והמומחיות של משרד הביטחון.
- חיל הים חבר למל"ל ולדרג המדיני במטרה להביא להתעצמות החיל על חשבון צרכים ביטחוניים אחרים תוך עקיפת צה"ל ומשרד הביטחון.
- הנושא של מכר צוללות גרמניות לצד ג' טופל באופן כאוטי, בערוצים מקבילים, ללא מעקב אחר ביצוע החלטות, ותוך הסתרה מגורמים רלוונטיים.
- מגעים דיפלומטיים רגישים נוהלו בחוסר מקצועיות, בחוסר זהירות ללא תאום וקו מדיני מוגדר.
- הלהיטות לקדם רכש ושיבוש התהליכים הסדורים פגעו בכוח המיקוח של מדינת ישראל והביאו להפסד כלכלי שנאמד במיליארדי ש"ח.
- מערכת הביטחון וחיל הים ניצלו את הצורך בהגנה על מאגרי הגז כדי להגדיל את צי הספינות שלא על חשבון תקציב הביטחון ותוך הצגת הספינות כמיועדות אך ורק להגנה על אסדות הגז.
- מיד לאחר שהממשלה אישרה רכש של ספינות ייעודיות להגנה על מאגרי הגז, חיל הים יחד עם המל"ל, ובשלב מסוים גם מערכת הביטחון, פעלו בניגוד להחלטת הממשלה ורכשו ספינות שונות (גדולות ויקרות) מאלה שאושרו.
- הוועדה שלחה חמש הודעות אזהרה לגורמים שעלולים להיפגע מן החקירה (הרשימה לפי סדר בכירות של המוזהרים ולא לפי מדרג חומרה):
- מר בנימין נתניהו, ראש הממשלה בשנים 2009-2016 (ר' עמוד 5 להחלטה).
- מר משה יעלון, השר לנושאים אסטרטגיים בשנים 2009-2013 ושר הביטחון בשנים 2013-2016 (ר' עמוד 6 להחלטה).
- מר יוסי כהן, ראש המל"ל בשנים 2013-2015 (ר' עמוד 7 להחלטה).
- מר רם רוטברג, מפקד חיל הים בשנים 2011-2016 (ר' עמוד 9 להחלטה).
- מר אבנר שמחוני, עובד מל"ל בשנים 2010-2016 (ר' עמוד 10 להחלטה).
- המוזהרים התבקשו להודיע לוועדה תוך 30 יום אם בכוונתם למנות עורך דין שייצגם בפני הוועדה.
- בסיום ההחלטה נכתב: "לא ניתן לסיים החלטה זו בלי להתייחס לימים הקשים שעוברים על מדינת ישראל מאז 7.10.23. דווקא על רקע האתגרים הביטחוניים המורכבים שעימם מתמודדת המדינה בתקופה זו, יש חשיבות לקבלת החלטות סדורות בנושאי ביטחון המדינה, לרבות בניין הכוח".

באתר הוועדה מצוי פוטו-אופ מחלק מעדויות קטעים מצולמים ועדת החקירה הממלכתית לעניין כלי השיט (www.gov.il)

*לוועדת החקירה אין דוברות. כל ההודעות הם מטעם חברי הוועדה.

מספרנו: 4700-1049-2024-000105